

АНАЛІЗ СТАНУ ЕВТРОФНИХ ПРОЦЕСІВ У ВОДОСХОВИЩІ «ДЕНИШІ» ТА ВОДОЗАБОРІ «ВІДСІЧНЕ» РІЧКИ ТЕТЕРІВ

Представлено результати дослідження якісного та кількісного складу фітопланктону у водосховищі «Дениші» та водозаборі «Відсічне» річки Тетерів з січня по грудень 2014 року шляхом гідробіологічного аналізу.

Метод проведення гідробіологічного аналізу полягав в концентрації гідробіонтів на мембранних фільтрах і подальшого визначення кількісного вмісту фітопланктону у кл/см³ з визначенням до роду в рахунковій камері Ножотта.

За період досліджень було виявлено, що фітопланктон Денишівського водосховища та водозабору «Відсічне» представлений діатомовими, зеленими, синьозеленими, евгленовими, пірофітовими та золотистими водоростями. Серед них переважали водорості таких відділів: синьозелені (91,55%), діатомові (5,01%) та зелені (3,05%). Протягом року прослідковувались характерні особливості у інтенсивності розмноження окремих фітопланктонних форм.

Для водозабору порівняно з водосховищем були характерними більш висока відносна кількість синьозелених (на 16,4 %) і відповідно менша доля діатомових (на 5,0 %) та зелених (на 4,5 %). Цю особливість можна пояснити певними відмінностями у гідрологічному режимі водойм. Денишівське водосховище глибше, ніж «Відсічне» (4,9 проти 3,2 м). Як правило вважається, що більш глибокі водойми є прохолоднішими. Тому слід було б очікувати у водосховищі порівняно з водозбором підвищену кількість діатомових, тобто таких водоростей, що краще розвиваються при більш низьких температурах. Однак сезонні графіки температур обох водойм майже не відрізнялись (за винятком липня місяця).

Такі гідрологічні показники, як площа водного дзеркала, затіненість водойми, особливості літоралі дають уявлення про умови формування та розвитку водоростей. Враховуючи ці показники, можна зробити висновок про те, що у водозаборі «Відсічне» склалися набагато кращі умови для інтенсивного розвитку фітопланктону, а саме синьозелених водоростей, ніж у водосховищі «Дениші», так як площа водного дзеркала водозабору «Відсічне» є меншою у порівнянні із площею водного дзеркала водосховища «Дениші» (500 га у «Денишах» і 320 га у «Відсічному»), більша затіненість водозабору «Відсічне», особливості літоралі свідчать про те, що у ньому склалися кращі умови для інтенсивного розвитку синьозелених водоростей.

У порівнянні із попередніми роками, у 2014 в обох водосховищах домінуючими були синьозелені водорості, які у другій половині весни поступово замінилися діатомовими, а з настанням більш жаркої погоди влітку досягли пікових значень.

Діатомові водорості зустрічались у водосховищах в усі пори року і мали три періоди масового розмноження. Перший період – у квітні-травні (2700-9480 кл./см³) переважно за рахунок водоростей *Asterionella*, *Nitshiya* та *Melozira*. Другий – з вересня по листопад (1210-1590 кл./см³) обумовлений інтенсивним розмноженням водоростей роду *Stefanodiskus*, *Melozira* та *Nitshiya*.

Для синьозелених виявлено періоди їх інтенсивного розмноження, які вказують, що діатомові витіснялись саме синьозеленими водоростями. Тобто ці періоди у водоростей зазначених відділів не співпадали. Хоча синьозелені водорості і відігравали певну роль у весняному цвітінні води протягом квітня-травня (1020-1180 кл./см³), основна їх маса з'явилась лише у другій половині літа. Так масове розмноження синьозелених припадало на другу половину липня (*Formidium* 8400–25600 кл./см³), весь серпень (*Afanizomen* – 88000-98000 кл./см³, *Formidium* 8400–25600 кл./см³) та першу половину вересня (*Formidium* 37000–320000 кл./см³, *Afanizomen* –21000-88000 кл./см³). Далі кількість синьозелених водоростей пішла на спад та протягом жовтня сіня варіювала в межах 6400-12120 кл./см³ (*Formidium*, *Afanizomen*).

Зелені водорості почали заселення водосховища у середині березня і вже на початку жовтня майже не виявлялись у пробах води. Крім водоростей роду *Planomonada* (2680 кл./см³), інші водорості, що належать до вказаного відділу масового розмноження не отримали.

Таким чином, сезонні коливання кількісного складу фітопланктону у водосховищі «Дениші» та водозаборі «Відсічне» річки Тетерів протягом 2014 року дещо відрізнялись від попередніх років, що було обумовлено більш теплим літом та восени, та досить низькою температурою взимку.